

Maciej Ciechomski

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

E-MAIL: m.ciechomski@uksw.edu.pl

**XXXI Letnia Szkoła Młodych Pedagogów:
PROBLEMY Z WŁASNYM LUB CUDZYM
WARSZTATEM PISARSTWA NAUKOWEGO.**

Warszawa, 11–16 września 2017 r.

STRESZCZENIE

Tekst stanowi relację z wydarzeń XXXI Letniej Szkoły Młodych Pedagogów w Warszawie, poświęconej PROBLEMOM Z WŁASNYM LUB CUDZYM WARSZTATEM PISARSTWA NAUKOWEGO. Gospodarzem Szkoły, organizowanej pod auspicjami Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, był Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie.

SŁOWA KLUCZOWE: Letnia Szkoła Młodych Pedagogów, język naukowy, warsztat pisarski, tworzenie wiedzy

Letnia Szkoła Młodych Pedagogów jest cyklicznym wydarzeniem naukowym nastawionym na rozwój młodych pedagogów z całego kraju. Jej celem – zgodnie z informacją wysyłaną co roku w zaproszeniach – jest wspieranie i stymulowanie rozwoju naukowego młodych pedagogów. W trakcie wrześniowych spotkań tworzone są okazje do uzupełniania i pogłębiania wiedzy, bogacenia własnego warsztatu badawczego, debiutów naukowych oraz promowania najzdolniejszych. Ważne jest również tworzenie warunków sprzyjających autentycznej integracji środowiska, pracy w dobrej atmosferze i zacieśnianiu więzi międzypokoleniowych. Organizatorem Szkoły, podobnie jak wszystkich poprzednich, był Komitet Nauk Pedagogicznych PAN. Gospodarzem był Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Obrady odbywały się w dniach 11–16 września w Katolickim Centrum Kultury „Dobre Miejsce” w Warszawie. Kierownikiem naukowym, po raz dwudziesty czwarty, była profesor Maria Dudzikowa, niestrudzenie troszcząca się o wysoki poziom merytoryczny Szkół.

Problematyka każdej Szkoły jest starannie przemyślana – są to tematy ujęte interdyscyplinarnie, „w poprzek” problemów. Czasami są nawiązaniem do wcześniej podejmowanego tematu, a niekiedy rozpoczynają nowy

wątek, w zależności od rozpoznanych potrzeb środowiska pedagogicznego. Tegoroczna Letnia Szkoła Młodych Pedagogów skoncentrowana była wokół tematu: PROBLEMY Z WŁASNYM LUB CUDZYM WARSZTATEM PISARSTWA NAUKOWEGO. Naukowe dociekania służyły interdyscyplinarnej refleksji nad funkcjami języka w procesie wiedzotwórczym, podejmowały kwestie osobliwości języka szkół, nurtów, paradygmatów w naukach humanistycznych i społecznych. Analizy poświęcone były kwestii strategii pisanie tekstów, również tych na awans naukowy.

Obrady w czasie LSMP miały przebieg zgodny z wypróbowaną już formułą. Odbyły się więc wykłady, warsztaty i prezentacje naukowe zaproszonych gości – autorytetów w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych, rozmowy i konsultacje z nimi, problemowe seminaria w małych grupach oraz prezentacje młodej kadry pedagogicznej. W XXXI LSMP udział wzięło 39. młodych uczestników – pedagogów z całego kraju i 11. zaproszonych gości – Profesorów z różnych dziedzin nauki. Rolę Sekretarzy Szkoły powierzono pracownikom Wydziału Nauk Pedagogicznych UKSW: dr Kindze Krawieckiej i dr. Maciejowi Ciechomskiemu, których wspierali: dr Martyna Żelazkowska, dr Żaneta Tempczyk-Nagórka i dr Aleksandra Kulpy-Puczyńska. Nad całością spraw organizacyjnych czuwali ks. dr hab. Jan Niewęglowski – Dziekan WNP i dr hab. Witold Starnawski.

Tegoroczna LSMP (jak każda poprzednia) miała swoje stałe punkty naukowe i organizacyjne, ale również zdarzenia charakterystyczne tylko dla niej (w tym także takie, które zostaną wyłącznie w sferze osobistych wspomnień).

W pierwszym dniu Szkoły, po uroczystym jej otwarciu przez profesora Bogusława Śliwerskiego – Przewodniczącego KNP PAN – odbył się ważny rytuał, jakim jest przekazanie insygniów Szkoły kolejnym Gospodarzom¹. „Pałeczkę dyrygenta” przejął prof. Marek Furmanek – Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, a „kociałkę” mgr Magdalena Zapotoczna, przyszłoroczna Sekretarz Naukowa. Następnie idee i tematykę Szkoły krótko wprowadziła profesor Maria Dudzikowa.

¹ Insygnia organizatorów Letniej Szkoły to tradycyjnie pałeczka dyrygenta „otwierająca kasy, kiesy i serca” (jak mówimy na LSMP), przejmowana przez Dziekana, oraz „kociałka” służąca do mieszania substancji składających się treści i zadań, przejmowana przez Sekretarza Szkoły. O tradycjach i zwyczajach LSMP (w tym o uroczystości i znaczeniu insygniów Szkoły) można przeczytać w dwóch jubileuszowych książkach: Bochno, E., Korzeniecka-Bondar, A. (2011). *O budowaniu kapitału ludzkiego i społecznego w środowisku naukowym. 25-lecie Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz Bochno, E., Korzeniecka-Bondar, A. (2016). *Naukowa wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.

Kluczowym wydarzeniem tego dnia był inauguracyjny wykład profesora Tadeusza Sławka (Uniwersytet Śląski) pt. EDUKACJA JAKO TWORZENIE I PODTRZYMYWANIE KULTURY NADZIEI. Profesor z nadzwyczajną erudycją odwoływał się do idei kompozycyjności świata i jego tymczasowości. W świecie tym konieczne jest pogodzenie się z niepewnością, wyrażenie zgody na nieznyany stan rzeczy. Pedagogika w takim świecie jest związana z jednej strony z tragedią, bo wiąże się z nieustanną stratą, a z drugiej – nadzieją, bo jako zdolnością do samoaktualizacji. Pedagogika straty jest równocześnie pedagogiką nadziei, co powinno być ważnym wymiarem edukacji.

W tym dniu uczestnicy zaproszeni zostali również na koncert pt. W POSZUKIWANIU PRAWDY w wykonaniu piosenkarki, kompozytorki i autorki tekstów – Antoniny Krzysztoń, której towarzyszył gitarzysta Marcin Majerczyk. Udział w niezwykle udanym poetyckim spektaklu, zorganizowanym w klimatycznych Podziemiach Kamedulskich Kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP, stworzył okazję do lepszego wzajemnego poznania się uczestników oraz wprowadził wszystkich w refleksyjny nastrój.

Prof. Śliwerski na swoim blogu² napisał, że wydarzenia pierwszego dnia miały „holistyczny wymiar dla każdego z nas”. Pierwszy dzień Szkoły zapowiadał bowiem prawdziwie wielowymiarowe, pięciodniowe rozważania nad podjętym tematem pisarstwa naukowego.

W czasie kolejnych dni młodzi pedagodzy uczestniczyli w licznych wykładach i seminariach Mistrzów, skupiających się wokół poniższych tematów.

Naukowe prace awansowe i ich rzetelność: Do tej kategorii można zaliczyć wykłady: prof. Bogusława Śliwerskiego (UŁ) pt. PISANIE RECENZJI DOROBKU NA AWANS ZAWODOWY oraz prof. Marka Wrońskiego (PWSZ w Kaliszu) pt. NIERZETELNOŚĆ NAUKOWA W PUBLIKACJACH AKADEMICKICH. Prof. Śliwerski szczegółowo przedstawił uczestnikom własną analizę formalnoprawną, statystyczną oraz podjął próbę dekonstrukcji przyczyn odrzucenia wniosków o awans naukowy. Prof. Marek Wroński przedstawił przykłady i przybliżył konsekwencje wykrycia plagiatów oraz nierzetelności w pracach naukowych. Obydwa wykłady zakończyły się emocjonującą dyskusją.

Inspiracje (nie tylko) naukowe: Prof. Irena Wojnar (UW) wygłosiła wykład pt. MOJE NAUKOWE INSPIRACJE, odwołujący się do znaczenia i roli relacji w procesie mistrz – uczeń. W tej kategorii wymienić można także dwie sesje seminaryjne: jedną z nich poprowadził prof. Andrzej Góralski (APS), na temat pisania poezji, a drugą dr hab. Witold Starnawski, poświę-

² Zobacz: <http://sliwerski-pedagog.blogspot.com/2017/09/xxxi-letnia-szkoa-pedagogow-komitetu.html>

coną twórczości Jana Pawła II pt. ZBYT ŁATWA, CZY ZA TRUDNA, CZYLI O LEKTURZE ZNANEGO W ŚWIECIE, NIECZYTANEGO W KRAJU AUTORA.

Techniczne i prawne aspekty redakcji tekstów naukowych: Tej kwestii dotyczył warsztat dr Agnieszki Raubo (UAM) pt. PRAKTYCZNE PODSTAWY PARAFRAZOWANIA TEKSTÓW NAUKOWYCH. Aktywna dyskusja podczas prelekcji pozwoliła ustalić szereg zasad powoływania się na źródła w pracach naukowych, ponadto uczestnicy mieli okazję do podzielenia się własnymi wątpliwościami dotyczącymi technicznych, etycznych i praktycznych aspektów redakcji tekstów naukowych. Wiele interesujących i przydatnych kwestii odsłonił warsztat poprowadzony przez prof. Marka Furmanka (UZ) pt. JĘZYK PREZENTACJI MEDIALNEJ – JĘZYKIEM KOMUNIKACJI Z ODBIORCĄ oraz prezentacja dr Krzysztofa Sawickiego (UwB) pt. NOWE TECHNOLOGIE W PRACY NAD TEKSTEM NAUKOWYM. Prelegent omówił nowoczesne technologie – narzędzia do przeglądania, notowania, zarządzania tekstami oraz sporządzania i dzielenia się wpisami bibliograficznymi.

Zagadnienia lingwistyczne i językoznawcze, których dotyczyły wystąpienia socjologa edukacji z KUL, prof. dr. hab. Mariusza Zemło, pt. JĘZYKOWE UWARUNKOWANIA WIEDZY oraz filologa i językoznawcy prof. Stanisława Gajdy z Uniwersytetu Opolskiego, który przedstawił wykład pt. KOMUNIKACJA W NAUCIE W PERSPEKTYWIE LINGWISTYCZNEJ. W tej grupie znalazło się także entuzjastycznie przyjęte wystąpienie prof. Jolanty Maćkiewicz z Uniwersytetu Gdańskiego pt. JAK PISAĆ PRACE NAUKOWE. Na RÓŻNICE POMIĘDZY JĘZYKIEM FENOMENOLOGICZNYM I BEHAWIORALNYM I STOSOWALNOŚCI OBYDWU SPOSOBÓW NARRACJI W PRACACH NAUKOWYCH wskazywał metodolog prof. Krzysztof Rubacha (UMK), rozwiewając szereg wątpliwości młodych badaczy.

Jednym z centralnych punktów programu LSMP, jak każdego roku, były wystąpienia młodych uczestników nazywane „Giełdą (p)różności”. Wypowiedzi te są przygotowywane wieloetapowo. Pierwszą kwalifikację stanowią konsultacje z prof. M. Dudzikową dotyczące tematu wystąpienia, a kolejne to omówienie abstraktu oraz treści prezentacji. Jest to ciężka praca intelektualna zarówno młodych, jak i Kierownik Naukowej Szkoły, wymagająca wielokrotnego namysłu nad treścią i formą wypowiedzi. Wysoko „podniesiona poprzeczka” oraz niełatwa problematyka tegorocznej Szkoły sprawiła, że szereg osób wycofało się z aktywnego uczestnictwa.

W czasie tegorocznej Szkoły zaprezentowali swoje referaty (w kolejności wystąpień): mgr Mateusz Szafrąński, dr Anna Brosch, dr Alicja Korzeniecka-Bondar, dr Marta Krasuska-Betiuk, dr Sławomir Pasikowski, dr Justyna Ratkowska-Pasikowska, mgr Magdalena Zapotoczna, mgr Joanna Giebułtowska, dr Zofia Remiszewska, dr Markus Lipowicz, dr Tomasz Huk, dr Anna

Dąbrowska, mgr Violetta Tyborowska, dr Anna Maria Sałapata, dr Anna Kola. Każde wystąpienie, mieszczące się w czasie 10 minut, zakończone było merytoryczną dyskusją, w której udział brali zarówno Profesorowie, jak i wszyscy młodzi uczestnicy. Tego typu wieloetapowy proces „dojrzewiania” referatu jest kolejnym wyróżnikiem Letnich Szkół. Prezentacja wystąpienia nie jest jednak zakończeniem pracy uczestnika – zaprezentowane w czasie LSMP teksty będą (po uzyskaniu pozytywnej recenzji) opublikowane w kolejnym numerze „Zeszytów Forum Młodych Pedagogów przy KNP PAN”. Najlepsze zaś wystąpienia (wybrane przez całe audytorium), po odpowiedniej adaptacji do druku, zostaną opublikowane w „Roczniku Pedagogicznym” oraz „Parezji”, prestiżowych czasopismach wydawanych pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Ważną tradycją Letnich Szkół jest organizacja tzw. „Dnia Gospodarzy”, odbywającego się zwykle we czwartek. Inauguracja tego dnia odbyła się w auli Wydziału Nauk Pedagogicznych UKSW, podczas której głos zabrali przedstawiciele Władz Wydziału oraz przedstawiciele Katedr, prezentując osiągnięcia naukowe, publikacje oraz planowane inicjatywy. Spotkanie zakończył wykład dr hab. Marii Boużyk (WNP UKSW) na temat: KAŻDY JEST FILOZOFEM? O ROLI EDUKACJI FILOZOFICZNEJ W KSZTAŁCENIU PEDAGOGÓW. Po obiedzie uczestnicy mogli zwiedzić przedszkole UKSW, o którego znaczeniu w procesie kształcenia opowiadała dr Elżbieta Kwiatkowska (WNP UKSW). Kolejnymi punktami programu Dnia Gospodarzy były: wspólny rejs statkiem, połączony z konsultacjami naukowymi z Profesorami, spacer wzdłuż Wisły i zwiedzanie wspaniałego budynku Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, połączone z zakupami książek naukowych. Po uroczystej kolacji w klimatycznej sali w podziemiach „Dobrego Miejsca” odbył się wieczór poezji – wyjątkowe spotkanie artystyczne, łączące w sobie elementy występów poetycko-muzycznych, rysunku, improwizacji i happeningu. Uczestnicy mieli okazję posłuchać wierszy dr Kingi Krawieckiej – Sekretarza XXXI Letniej Szkoły, ale także wziąć udział w zabawie polegającej na recytacji wierszy do losowanych podkładów muzycznych granych przez zespół muzyczny.

Wieczór poezji nie był jedynym wydarzeniem towarzyszącym wykładom, warsztatom, seminariom. Tygodniowa LSMP to możliwość wielu, mniej lub bardziej formalnych, spotkań, do których zaliczyć można:

- nieobowiązkowe naukowe kawy dla magistrów i doktorów z prof. Marią Dudzikową, czyli naukowe spotkania odbywające się przez śniadaniem w pokoju Pani Profesor. Podczas spotkania dla magistrów poruszano kwestie barier w pracy nad doktoratem, zaś spotkanie z doktorami poświęcone było przełamywaniu trudności w pracy nad rozprawami habi-

litacyjnymi. Podczas tych spotkań Pani Profesor polecała ważne nowości wydawnicze oraz dzieliła się własnym warsztatem pisarskim,

- inicjowane przez Aleksandra Cywińskiego – przewodniczącego Samorządu LSMP – spotkania Samorządu LSMP i próby kabaretu „Beche-co?” będące kontynuacją zwyczaju wspierania organizatorów oraz przygotowywania występu na uroczystą kolację zamykającą Szkołę,
- spotkania z Mistrzami – czyli konsultacje naukowe z profesorami, które dotyczyły przygotowywanych wystąpień oraz własnych projektów naukowych, badawczych i organizacyjnych lub kierunków własnego rozwoju naukowego,
- wspólny wyjazd do Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w dniu 13 września i udział w III Międzynarodowym Kongresie Praw Dziecka i VIII Międzynarodowej Konferencji Korczakowskiej, organizowanych przez Rzecznika Praw Dziecka Marka Michalaka. Wydarzenie to było okazją do przyjrzenia się, jak w świetle myśli Janusza Korczaka kształtują się współczesne relacje uczeń – nauczyciel oraz ponownym namysłem nad dzieckiem jako podmiotem współczesnego świata. Tematyka spotkań skupiała się wokół czterech tematów: Praw Dziecka; Filozofii, Pedagogiki i Praktyki; Historii i Pamięci; Prawa Dziecka – Odsłony Przyszłości, a jeden z wykładów na temat PRAWA DZIECKA DO SWOICH PRAW wygłosił prof. Bogusław Śliwerski.

Wymienione wydarzenia służą nie tylko lepszemu poznaniu uczestników, ale także wzbogaceniu, wymianie doświadczeń i przeżyć, będących źródłem wzajemnych inspiracji. Różnorodne formy interakcji, posiadające zawsze naukową „podszewkę”, tworzą bowiem prawdziwie akademicką atmosferę twórczego „fermentu”, pozytywki dla nowych myśli i idei.

Ważnym elementem Letnich Szkół jest wspólne świętowanie oraz docenianie aktywności i efektów pracy naukowej. Tradycją Szkoły jest wręczenie Nagród Auditorium w dwóch kategoriach: za najlepsze wystąpienie magistra, które w tym roku otrzymał mgr Łukasz Szafranski oraz najlepsze wystąpienie doktora dla dr. Tomasza Huka. Dodatkowo swoje głosy można było oddawać na kandydatury najbardziej aktywnych i twórczych głosów w dyskusjach, seminariach, nieformalnych rozmowach – to tradycyjnie przyznawane co roku nagrody LSMP „Twórczy szum” dla Anny Brosch i „Twórczy szumek” dla Grzegorza Kozdrasia.

Nagrody wręczone zostały podczas uroczystej kolacji zamykającej Szkołę, w której uczestniczył m.in. Marek Michalak – Rzecznik Praw Dziecka. Kolacja była naturalnym momentem do podsumowań i podziękowań, wręczenia nagród i wyróżnień, m.in. „Strzałów w dziesiątkę” – przyznawanych uczest-

nikom Letnich Szkół za wyróżniające osiągnięcia organizacyjne i naukowe. Uroczysta kolacja miała także bogatą oprawę artystyczną w postaci krótkiego koncertu oraz występu kabaretu „Beche-co?”. Wspólne świętowanie obfitowało w podtrzymywane od lat rytuały, m.in. wykupowania przez uczestników dyplomów uczestnictwa w zamian za krótkie, humorystyczne występy czy czytanie fraszkolimeryków pisanych przez uczestników podczas wszystkich dni Szkoły.

Zamysłem Organizatorów było szerokie i interdyscyplinarne potraktowanie tematyki pisarstwa naukowego. Tegoroczne spotkanie było okazją do integracji wiedzy z wielu dziedzin nauki. Letnia Szkoła Młodych Pedagogów stawiała nie tylko młodym naukowcom wysokie wymagania. Zarówno przygotowanie, jak i udział w Letniej Szkole Młodych Pedagogów wymaga dużego wysiłku. Teraz, po zamknięciu prac nad XXXI LSMP, naszą uwagę przekierowujemy na Uniwersytet Zielonogórski, który już rozpoczął prace nad przygotowaniem XXXII Letniej Szkoły, zatytułowanej KULTURA SZKOŁY: CZYM ONA JEST? JAK JĄ BADAĆ I O NIEJ PISAĆ? Swój łącznikiem wspólnoty przeżyć pomiędzy doświadczeniami kolejnych szkół może być myśl prof. Tadeusza Sławka zaczerpnięta z wykładu inauguracyjnego. Nadzieja, zdaniem tego wybitnego mówcy, to umiejętność tworzenia ulotnych konstelacji z tego, co przynosi życie. W przeciwieństwie do oczekiwań, które wiążą się często z rozczarowaniem, nadzieja pozwala nam na przeżywanie trudności, strat i dalsze konstruowanie rzeczywistości na bazie tego, co ocalało.

BIBLIOGRAFIA

- Bochno, E., Korzeniecka-Bondar, A. (2011). *O budowaniu kapitału ludzkiego i społecznego w środowisku naukowym. 25-lecie Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Bochno, E., Korzeniecka-Bondar, A. (2016). *Naukowa wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.

SUMMARY

31st Summer School of Young Educators.

PROBLEMS WITH ONE'S OWN OR OTHERS' ACADEMIC WRITING SKILLS.

Warsaw, 11–16 September 2017

The text is the report from the 31st Summer School of Young Educators in Warsaw, devoted to PROBLEMS WITH ONE'S OWN OR OTHERS' ACADEMIC WRITING SKILLS. The host of the School organized by the Committee on Pedagogical Sciences of the Polish Academy of Sciences was Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw.

KEY WORDS: Summer School of Young Educators, scientific language, writing skills, creating knowledge